

Дата: _____

Клас: _____

Тема: «Практична робота № 4. Конституція Пилипа Орлика»

Мета: проаналізувати зміст Конституції Пилипа Орлика, визначити устрій Української гетьманської держави, порядок її взаємин із Московською державою, Річчю Посполитою, Швецією; з'ясувати, якою мірою Конституція Пилипа Орлика гарантувала права і вольності правлячого стану та суверенітет Гетьманщини; *розвивати* вільне володіння державною мовою (критичне сприйняття інформації історичного та суспільно-політичного характеру; шукати інформацію та використовувати різні види джерел, формулювати та наводити обґрунтовані аргументи); інформаційно-комунікаційну компетентність (критичне ставлення до інформації з різних джерел); громадянські та соціальні компетентності (працювати в групі, досягати порозуміння та налагоджувати співпрацю; повага до законів і традицій; громадянська поведінка, що ґрунтується на почутті власної гідності та внутрішньої свободи, розвинутій правосвідомості та обстоюванні демократичних цінностей); формувати вміння приймати рішення, читати з розумінням, діяти творчо, здатність логічно обґрунтувати позицію, критично та системно мислити; *виховувати* засобами історії громадянську свідомість, зорієнтовану на патріотичне почуття приналежності до власної країни та до її спільних історичних, політичних і культурних цінностей, а також на демократичні пріоритети й злагоду в суспільстві.

Очікувані результати. Після цього уроку учні/учениці будуть: *знати* дату укладення Конституції Пилипа Орлика і устрій Української гетьманської держави; *вміти* визначати як Конституція Пилипа Орлика гарантувала права і вольності правлячого стану; *розуміти* значення Конституція Пилипа Орлика в українському державотворенні.

Обладнання: підручник: Історія України: підручник для 8 класу закладів загальної середньої освіти / Г. М. Хлібовська, О. В. Наумчук, М. Є. Крижановська. – Тернопіль: Астон, 2025. – 256 с.; атлас: «Історія України. 8 клас» (ДНВП «Картографія»), мультимедійна презентація.

Тип уроку: урок закріплення та застосування знань, умінь та навичок.

Хід уроку

I. Організаційна частина.

Вітання і перевірка відсутніх учнів/учениць.

Створення сприятливої психологічної атмосфери уроку та формування позитивного емоційного налаштування на навчання.

II. Перевірка домашнього завдання.

Бесіда

1. Якою була система освіти в українських землях?

2. Яка особливість українського бароко? Назвіть архітектурні споруди, збудовані в стилі українського бароко.

3. Коли українська церква потрапила під контроль Московського патріархату?

III. Мотивація навчальної діяльності.

16 серпня 2021 р. в межах святкування 30-річчя незалежності в Україну вперше привезли оригінал Конституції Пилипа Орлика. Кожен охочий зміг побачити цей унікальний документ у Софійському соборі. В чому ж цінність «Пактів й Конституції законів і вольностей Війська Запорозького» у процесі в українського державотворення? Відповідь отримаємо, виконавши усі завдання практичної роботи!

IV. Практична робота.

1. Опрацюйте уривок із «Пактів і конституцій прав і вольностей Війська Запорозького» Пилипа Орлика (с. 199). Визначте причини укладання договірних умов.

2. Опрацюйте уривок із «Пактів і конституцій прав і вольностей Війська Запорозького» Пилипа Орлика (с. 199-200). Визначте устрій Української гетьманської держави. На яких засадах Українська держава мала будувати відносини з Московським царством, Річчю Посполитою, Шведським королівством? Відповіді запишіть у зошиті.

3. Опрацюйте уривок із «Пактів і конституцій прав і вольностей Війська Запорозького» Пилипа Орлика (с. 200-201). З'ясуйте, яким органам влади належала законодавча, виконавча та судова влади. Хто мав право входити до цих інституцій?

4. Об'єднайтеся в малі групи. Відредагуйте текст (с. 201), використовуючи такі слова: влада, податок, гетьман, рада старшин, Генеральна рада, вільні козаки, простолюдини.

5. Обговоріть результати роботи в загальному колі. На основі опрацьованих джерел доведіть або спростуйте думку Дмитра Павличка: «Пилип Орлик створив першу в Європі демократичну конституцію, затверджену козацькою радою 5 квітня 1710 року в Бендерах. Засади громадянських прав, що лягли в основу цієї конституції, випередили на чотири десятиліття французьких енциклопедистів та на вісім десятиліть укладачів польської антифеодальної хартії з 1794 року».

V. Підсумки уроку.

Прийом «Підіб'ємо підсумки»

Кожен учень з місця промовляє

- найбільший мій успіх - це...
- найбільші труднощі я відчув...
- я не вмів, а тепер умію...
- я змінив своє ставлення до...

- на наступному уроці я хочу...

VI. Домашнє завдання.

Опрацювати § 40 «Практична робота № 4. Конституція Пилипа Орлика».